

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 listopada 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Korzeniowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Ewa Stryczyńska

SSN Agnieszka Żywicka

w sprawie z odwołania J. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziałowi w Warszawie

o rentę z tytułu niezdolności do pracy,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń

Społecznych w dniu 25 listopada 2025 r.,

skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie

z dnia 14 grudnia 2022 r., sygn. akt III AUa 435/22,

I. oddała skargę kasacyjną,

**II. zasądza od pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych
[...] Oddział w Warszawie na rzecz J. K. 240 zł (dwieście
czterdzieści) z odsetkami z art. 98 § 1¹ k.p.c., tytułem zwrotu
kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

Ewa Stryczyńska Zbigniew Korzeniowski Agnieszka Żywicka

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Warszawie uwzględnił odwołanie wnioskodawczynie J. K. i wyrokiem z 14 grudnia 2021 r., XIII U 1260/19, zmienił decyzję pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddział w Warszawie z 25 marca 2016 r., odmawiającej jej prawa do renty wobec stwierdzenia, iż nie jest niezdolna do pracy, w ten sposób, że przyznał wnioskodawczynie prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy od 1 grudnia 2014 r. na stałe.

Wnioskodawczynie 15 grudnia 2014 r. złożyła wniosek o przyznanie jej prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy.

Biegła z zakresu medycyny pracy, uwzględniając opinie biegłych okulisty i psychiatry, stwierdziła, że wnioskodawczynie jest trwale częściowo niezdolna do pracy od dnia złożenia wniosku, tj. od 16 grudnia 2014 r.

Sąd Okręgowy ustalił pogorszenie stanu zdrowia wnioskodawczynie oraz to, że stała się częściowo niezdolna do pracy trwale od grudnia 2014 r.

Postępowanie dowodowe wykazało, że ubezpieczona jest częściowo niezdolna do pracy od 1 grudnia 2014 r. na stałe. Stanowiło to podstawę do przyznania prawa do renty od tej daty, to jest od miesiąca, w którym ubezpieczona złożyła wniosek o rentę – zgodnie z art. 129 ust. 1 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS.

Sąd Apelacyjny w Warszawie wyrokiem z 14 grudnia 2022 r. oddalił apelację pozwanego. Żaden z podniesionych w niej zarzutów nie okazał się uzasadniony. Sąd Apelacyjny podzielił ustalenia Sądu Okręgowego i przyjął jej za własne.

W skardze kasacyjnej zarzucono naruszenie prawa materialnego, tj. art. 100, art. 129 ust. 1, art. 14 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. 2022 r. poz. 504, z późn. zm.), zgodnie z którym prawo do świadczeń określonych w ustawie powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa, poprzez ich niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu daty powstania niezdolności do pracy od 1 grudnia 2014 r., a nie od 16 grudnia 2014 r., tj. od daty zgłoszenia wniosku o świadczenie.

Skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w części, tj. w zakresie dotyczącym daty początkowej przyznawania renty z tytułu niezdolności do pracy, tj. nie od 1 grudnia 2014 r., a od 16 grudnia 2014 r.

W odpowiedzi ubezpieczona wniosła o oddalenie skargi kasacyjnej i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zarzuty skargi kasacyjnej nie uzasadniają jej wniosku.

Z tej zasadniczej przyczyn, że na etapie kasacyjnym w ocenie zarzutów materialnej podstawy kasacyjnej (art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c.) wiążą ustalenia stanu faktycznego na którym oparto zaskarżony wyrok (art. 398¹³ § 2 k.p.c.).

Niezdolność do pracy to sytuacja faktyczna i ocena materialnoprawna.

Rzecz w tym, iż Sąd powszechny ustalił, że niezdolność do pracy powstała 1 grudnia 2014 r. i to ustalenie wiąże. Nie zostało podważone przed Sadem drugiej instancji. Skarga nie jest oparta na zarzutach procesowej podstawy kasacyjnej (art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c.).

Przeciwnie twierdzenie skarżącego nie pozwala na ustalenie innej daty niezdolności do pracy na etapie postępowania kasacyjnego.

Podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów (art. 398³ § 3 k.p.c.).

Oceny tej nie zmienia opinia biegłej, wskazująca na początek niezdolności do pracy od 16 grudnia 2014 r., jako że opinia składa się na materiał dowodowy, który podlega ocenie całościowej przez Sąd drugiej instancji (zgodnie z art. 382 k.p.c.).

Nie ma podstaw do stwierdzenia naruszenia art. 129 ust. 1 ustawy emerytalnej. Skoro wiąże ustalenie, że niezdolność do pracy powstała od 1 grudnia 2014 r., to ubezpieczona ma prawo do renty od tej daty, nawet gdy wniosek złożyła 15 grudnia 2014 r. Nie jest również naruszony art. 100 ustawy, skoro niezdolność do pracy powstała 1 grudnia 2014 r.

Wniosek o rentę ma znaczenie podstawowe, ale ze względu na określony w ustawie termin wypłaty świadczenia.

Jeżeli wniosek o rentę poprzedza wystąpienie niezdolności do pracy, to jest oczywiste, że decyduje dopiero data wystąpienia niezdolności do pracy, czyli mimo złożenia wniosku renta może być przyznana i wypłacona dopiero od powstania niezdolności do pracy.

Natomiast jeżeli wniosek jest składny po wystąpieniu niezdolności do pracy, to zgodnie z art. 129 ust. 1 renta powinna być wpłacona od początku miesiąca, w którym wniosek został złożony, oczywiście pod warunkiem, że niezdolność do pracy istniała już na początku miesiąca.

W sprawie nie występuje problem, który ma na uwadze art. 14 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach, bowiem w sprawie nie spełnia się przesłanka stosowania tej regulacji, czy sytuacja, w której „nie ma możliwości ustalenia daty powstania niezdolności do pracy”.

Kierując się tymi motywami orzeczono jak w sentencji (art. 398¹⁴ k.p.c.).

O kosztach orzeczono na podstawie art. 98 § 1, § 1¹, § 3 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c. oraz § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

[a.ł]